DOI: 10.58423/2786-6742/2026-12-222-233
УДК 657:004.9

Володимир БУДНИК
здобувач ступеня доктора філософії,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна
ORCID ID: 0009-0004-7762-5882
e-mail: v.budnyk@wunu.edu.ua

РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ ОБЛІКУ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ У СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. *У статті досліджено еволюцію концепції бухгалтерського обліку цифрових активів у контексті глобальної цифрової трансформації. В умовах сучасного економічного розвитку поява криптовалют, токенів, NFT та інших цифрових форм вартості зумовлює необхідність переосмислення традиційних принципів бухгалтерського обліку, які першопочатково були орієнтовані на облік матеріальних ресурсів. Зростання ролі фінансових інструментів, заснованих на технології блокчейн, та децентралізованих технологій актуалізує потребу у формуванні концептуальної моделі обліку, здатної забезпечити прозорість, порівнянність і достовірність фінансової інформації.*

Метою дослідження є розроблення концептуальної основи бухгалтерського обліку цифрових активів, яка інтегрує їх економічну та технологічну природу, задовольняє інформаційні потреби заінтересованих сторін та узгоджується з міжнародною обліковою практикою.

У статті запропоновано комплексну чотириблокову модель обліку цифрових активів, що включає ідентифікаційний, оціночний, аналітичний та звітний блоки. Ідентифікаційний блок визначає правову та економічну природу цифрових активів, їх класифікацію (криптовалюти, токени, NFT, цифрові права) та критерії контролю. Оціночний блок зосереджений на визначенні справедливої вартості з урахуванням високої волатильності та відсутності стабільних ринків. Аналітичний блок забезпечує систематизацію даних для прийняття управлінських рішень шляхом використання аналітичних інструментів на основі блокчейну та смартконтрактів. Звітний блок інтегрує отриману інформацію у фінансову звітність, забезпечуючи її прозорість і відповідність обліковим стандартам. Запропонована модель сприяє гармонізації облікових процедур і вводить принцип технологічної автентичності, який поєднує економічну сутність активу з його цифровим середовищем існування.

Обґрунтовано, що еволюція обліку цифрових активів відображає перехід від ресурсно-фінансової моделі бухгалтерського обліку до інформаційно-цифрової парадигми, у межах якої дані набувають статусу стратегічного активу. Запровадження технологій блокчейну та смартконтрактів в облікові системи підвищує рівень автоматизації, довіри та аудиторської перевірюваності фінансової інформації. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення методичних рекомендацій і регуляторних інструментів, що враховують волатильність, технологічну динаміку та ризикові чинники, притаманні цифровим активам.

Ключові слова*: цифрові активи, бухгалтерський облік, блокчейн, оцінка вартості, фінансова звітність, цифрова економіка.*

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC BY-NC 4.0

JEL Classification: M41, O33, E22, G32

Absztrakt. *A cikkben a digitális eszközök számviteli koncepciójának fejlődését vizsgáljuk a globális digitális átalakulás kontextusában. A mai gazdasági fejlődés körülményei között a kriptovaluták, tokenek, NFT-k és más digitális értékformák megjelenése szükségessé teszi a hagyományos számviteli elvek újragondolását, amelyek eredetileg a tárgyi erőforrások elszámolására irányultak. A blokklánc technológián alapuló pénzügyi eszközök és a decentralizált technológiák növekvő szerepe aktualizálja a pénzügyi információk átláthatóságát, összehasonlíthatóságát és megbízhatóságát biztosító koncepcionális számviteli modell kialakításának szükségességét.*

A kutatás célja egy olyan digitális eszközök számviteli elszámolásának koncepcionális alapjának kidolgozása, amely integrálja azok gazdasági és technológiai jellegét, kielégíti az érdekelt felek információs igényeit, és összhangban áll a nemzetközi számviteli gyakorlattal.

A cikkben egy komplex, négyblokkos digitális eszközök elszámolási modellt javasol a szerző, amely magában foglalja az azonosítási, értékelési, elemzési és jelentési blokkokat. Az azonosítási blokk meghatározza a digitális eszközök jogi és gazdasági természetét, azok osztályozását (kriptovaluták, tokenek, NFT, digitális jogok) és az ellenőrzési kritériumokat. Az értékelési blokk a magas volatilitás és a stabil piacok hiánya figyelembevételével a valós érték meghatározására összpontosít. Az analitikai blokk blokklánc- és okos szerződés-alapú analitikai eszközök segítségével biztosítja az adatok rendszerezését a vezetői döntések meghozatalához. A jelentési blokk integrálja a kapott információkat a pénzügyi jelentésekbe, biztosítva azok átláthatóságát és a számviteli standardoknak való megfelelést. A javasolt modell elősegíti a számviteli eljárások harmonizálását és bevezeti a technológiai hitelesség elvét, amely ötvözi az eszköz gazdasági lényegét annak digitális környezetével.

Megállapítást nyert, hogy a digitális eszközök elszámolásának fejlődése a számvitel erőforrás-pénzügyi modelljéről az információs-digitális paradigmára való áttérést tükrözi, amelynek keretében az adatok stratégiai eszköz státuszt kapnak. A blokklánc-technológiák és az intelligens szerződések bevezetése a számviteli rendszerekbe növeli az automatizálás, a bizalom és a pénzügyi információk auditálhatóságának szintjét. A további tudományos kutatásokat célszerű olyan módszertani ajánlások és szabályozási eszközök kidolgozására irányítani, amelyek figyelembe veszik a digitális eszközökre jellemző volatilitást, technológiai dinamikát és kockázati tényezőket..

Kulcsszavak: *digitális eszközök, számvitel, blokklánc, értékelés, pénzügyi beszámolás, digitális gazdaság.*

Abstract. *The article examines the evolution of the accounting concept for digital assets in the context of global digital transformation. In modern economic conditions, the emergence of cryptocurrencies, tokens, NFTs, and other digital forms of value requires a rethinking of traditional accounting principles, which were originally designed for tangible resources. The growing role of blockchain-based financial instruments and decentralized technologies highlights the need for a conceptual model of accounting that ensures transparency, comparability, and reliability of financial information.*

Purpose. The purpose of the study is to develop a conceptual framework for the accounting of digital assets that integrates their economic and technological nature, satisfies the information needs of stakeholders, and aligns with international accounting practices.

The article proposes a comprehensive four-block model for digital asset accounting that includes identification, valuation, analytical, and reporting components. The identification block determines the legal and economic nature of digital assets, their classification (cryptocurrencies, tokens, NFTs, digital rights), and control criteria. The valuation block focuses on determining fair value considering high volatility and the absence of stable markets. The analytical block ensures systematization of data for management decisions through blockchain-based analytical tools and smart contracts. The reporting block integrates this information into financial statements, ensuring transparency and compliance with accounting standards. The proposed model supports the

harmonization of accounting procedures and introduces the principle of technological authenticity, which connects the asset's economic essence with its digital environment.

The study substantiates that the evolution of digital asset accounting represents a transition from a resource-financial model of accounting to an information-digital paradigm, where data become a strategic asset. Implementation of blockchain and smart contracts in accounting systems enhances automation, trust, and auditability of financial information. Further research should focus on the development of methodological guidelines and regulatory instruments that address the volatility, technological dynamics, and risk factors associated with digital assets.

Keywords: *digital assets, accounting, blockchain, valuation, financial reporting, digital economy.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку цифрової економіки питання формування адекватної моделі обліку цифрових активів набуває особливого значення. Активне поширення цифрових технологій, зростання частки операцій з віртуальними активами та поява нових фінансових інструментів, заснованих на блокчейн-технологіях, зумовлюють необхідність перегляду традиційних підходів до бухгалтерського обліку. Цифрові активи, такі як криптовалюти, токени, NFT, цифрові права та інші форми нематеріальних ресурсів, вимагають специфічних методологічних і нормативних рішень для забезпечення прозорості, достовірності та порівнянності фінансової звітності.

Проблематика обліку цифрових активів ускладнюється тим, що чинна система бухгалтерського обліку переважно базується на принципах, сформованих у контексті матеріальних активів. У результаті виникає низка методологічних розривів, зокрема у визначенні сутності, оцінки, визнання, знецінення та відображення цифрових активів у фінансовій звітності. Сучасна економічна наука поки не виробила єдиної концепції, яка б уніфікувала підходи до їх класифікації та обліку, що створює як теоретичні, так і практичні труднощі для суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження цифрових активів у контексті бухгалтерського обліку проводиться на стику економічної теорії, фінансового аналізу та інформаційних технологій. Науковці розглядають цифрові активи як специфічний вид нематеріальних ресурсів, що мають економічну цінність та здатність генерувати майбутні вигоди. При цьому в науковій літературі виокремлюються два ключові підходи до розуміння їх сутності - технологічний і фінансово-економічний.

Технологічний підхід базується на розгляді цифрових активів як результату функціонування розподілених реєстрів (блокчейнів), які забезпечують збереження, передачу та перевірку інформації про володіння цифровими цінностями. З цієї точки зору, цифровий актив є записом у розподіленій базі даних, який має унікальний ідентифікатор і може представляти певне право, ресурс або об'єкт власності. В цьому контексті цифрові активи досліджували Тапскотт Д., Тапскотт А [1], Саркер Я.[2], Аттаран М., Гунасекаран [3], Бонсон Е., Беднарова М [4], Ярощук О., Белова І. [5], Шот А., Андрусяк В., Яцко М. [6] та інші науковці.

Фінансово-економічний підхід визначає цифрові активи як ресурси, що контролюються підприємством у результаті минулих подій і здатні приносити економічні вигоди в майбутньому. Таким чином, вони відповідають базовим критеріям активу згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), однак не завжди можуть бути чітко класифіковані в межах існуючих категорій - «нематеріальні активи», «фінансові інструменти» чи «запаси». Проблеми обліку цифрових активів досліджують Кану Д. Х [7], Джейкоб Дж. [8], Дерун І., Мисака Н. [9]. Панасюк В., Мужевич Н., Мельничук І. [10] та ін.

З позицій МСФЗ більшість цифрових активів можна розглядати як нематеріальні активи, оскільки вони не мають матеріальної форми, але забезпечують контроль і можливість отримання вигід. Проте така класифікація не враховує їх волатильність, відсутність централізованого емітента та можливість використання як засобу платежу. Це породжує дискусії щодо доцільності створення окремого стандарту з обліку цифрових активів [11].

Науковці також виділяють інформаційну функцію цифрових активів, яка проявляється у створенні нового виду вартості - цифрової, що формується не лише на основі економічного змісту, а й завдяки довірі до алгоритмів, які забезпечують безпеку й автентичність операцій. Відповідно, модель обліку цифрових активів має враховувати як економічну сутність, так і інформаційно-технологічну основу цих ресурсів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження концептуальних проблем формування моделі обліку цифрових активів, яка враховує особливості їх економічної природи, інформаційні потреби користувачів фінансової звітності та перспективи розвитку нормативного регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімка трансформація економіки під впливом цифровізації та зростання ролі знань зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до методології обліку й оцінювання результатів діяльності підприємств. «Методологія обліку залишається придатною лише для підприємств індустріального суспільства, які створювали виключно матеріальні цінності … підприємства формують інтелектуальну організацію, ключовим ресурсом якої є знання і нематеріальні активи (Google, Microsoft, Apple та ін.) [12]. Історично концепція обліку нематеріальних активів розвивалася у відповідь на зростання ролі знань, інновацій і технологій у створенні доданої вартості. Відображення таких активів у фінансовій звітності вимагало формування критеріїв визнання, які б забезпечували баланс між достовірністю інформації та економічною сутністю об’єкта. Ці критерії стали основою для сучасного трактування нематеріальних активів як ресурсів, що не мають фізичної форми, але здатні приносити економічні вигоди. Цифрові активи є логічним продовженням цієї еволюції, проте мають більш складну природу - вони одночасно виступають як об’єкт права, технологічна конструкція і економічний інструмент. У цьому контексті традиційні підходи до обліку стають недостатніми.

Варто зазначити, що цифрові активи мають коротший життєвий цикл, ніж класичні нематеріальні, та зазнають швидкого морального старіння через зміну технологічних платформ. Водночас їх ринкова вартість може зростати в геометричній прогресії за рахунок мережевого ефекту. Ця властивість створює труднощі для побудови стабільної системи оцінки. У контексті бухгалтерського обліку це означає, що момент визнання цифрового активу і визначення його вартості повинні базуватися не лише на факті придбання або створення, але й на характеристиках цифрового середовища, у якому він функціонує.

Еволюція підходів до обліку цифрових активів у зарубіжній практиці демонструє поступовий рух від ігнорування до часткового визнання. Так, Рада зі стандартів фінансового обліку США (FASB) до 2023 року не розглядала криптовалюти як фінансові інструменти, визнаючи їх нематеріальними активами, що не підлягають переоцінці. Лише у 2023 році FASB погодилася з потребою обліку криптоактивів за справедливою вартістю, відображаючи зміни у прибутках і збитках [13]. У Європейському Союзі дискусії щодо обліку цифрових активів активізувалися після прийняття Регламенту MiCA (Markets in Crypto-Assets, 2023), який визначає правовий статус цифрових токенів та зобов'язує підприємства забезпечувати їх відображення у фінансовій звітності з урахуванням ринкової вартості [14].

Українська облікова система, що базується на МСФЗ, поступово адаптується до цих змін. Проте чинні НП(С)БО не містять положень, які б безпосередньо регулювали порядок визнання, оцінки та обліку цифрових активів. Це створює методологічний вакуум і призводить до неоднорідної практики відображення таких об'єктів у звітності підприємств, особливо у фінансовому секторі.

Одним із центральних методологічних питань є ідентифікація цифрового активу як об'єкта обліку. У класичному розумінні актив повинен бути контрольованим, мати ідентифікаційні ознаки та очікувані економічні вигоди. Проте для цифрових активів питання контролю є складним через децентралізований характер мереж і відсутність фізичного носія. Криптовалюти, наприклад, не мають єдиного емітента, тому право власності на них визначається виключно через доступ до криптографічних ключів. Це створює ризики втрати контролю та проблеми з достовірністю облікової інформації.

Важлива методологічна проблема полягає у відсутності єдиного підходу до класифікації цифрових активів. У міжнародній практиці вони можуть визнаватися як: нематеріальні активи (за МСБО 38); запаси (якщо призначені для перепродажу); фінансові інструменти (якщо надають право на грошові потоки).

Однак жоден із цих підходів не враховує специфіки децентралізованих цифрових систем. Наприклад, токени управління (governance tokens) надають права участі у блокчейн-проекті, але не є правом власності в юридичному розумінні. Криптовалюти, своєю чергою, функціонують як засіб обміну, але без гарантій держави чи банківського регулятора. Тому застосування традиційної категорії «грошові кошти» або «еквіваленти» є методологічно невірним [15].

Інша методологічна складність пов'язана з питанням оцінки. Для більшості цифрових активів відсутній активний ринок, а тому визначення справедливої вартості є умовним. Крім того, їхня ціна може коливатися щохвилини, що робить звичайні підходи до оцінки непридатними. Облік за історичною вартістю не відображає реальної ринкової ситуації, тоді як облік за справедливою вартістю вимагає наявності надійного механізму ринкової оцінки [16]. Це спонукає до розроблення нових підходів, зокрема використання моделей прогнозування вартості з урахуванням цифрової ліквідності, рівня ризику та технологічної стійкості мережі.

Формування національної концепції обліку цифрових активів має спиратися на поєднання міжнародного досвіду та національних особливостей економічного середовища. Україна, маючи розвинений IT-сектор і високий рівень цифровізації фінансових послуг, може стати одним із регіональних лідерів у впровадженні інноваційної облікової системи. Концепція повинна передбачати: визначення класифікації цифрових активів залежно від їх економічної сутності; розробку методів оцінки, що враховують цифрову волатильність; впровадження принципу технологічної автентичності, який забезпечуватиме зв'язок між активом і його цифровою платформою.

Необхідно також передбачити оновлення принципів облікової політики підприємств у частині ідентифікації, обліку та розкриття інформації про цифрові активи. Сучасні цифрові бухгалтерські системи, що використовують блокчейн-технології, можуть забезпечити автоматизацію облікових процесів, прозорість і незмінність записів, що сприятиме підвищенню довіри до фінансової звітності.

З теоретичного погляду розвиток концепції обліку цифрових активів сприятиме формуванню нової парадигми облікової науки, у якій основним об'єктом дослідження стане не матеріальний носій вартості, а інформаційний ресурс. Це означатиме перехід від традиційної «ресурсно-фінансової» моделі обліку до «інформаційно-цифрової», орієнтованої на управління даними як стратегічним активом підприємства.

На основі проведеного аналізу теоретичних підходів та практичних аспектів організації бухгалтерського обліку цифрових активів запропоновано узагальнену модель, яка відображає комплекс взаємопов'язаних елементів процесу визнання, оцінки, аналізу та відображення у звітності цифрових об'єктів економічних відносин. Модель обліку цифрових активів складається з чотирьох взаємопов'язаних блоків: ідентифікаційного, оцінювального, аналітичного та звітного. Кожен з них виконує специфічні функції, що забезпечують комплексне та достовірне відображення інформації про цифрові активи у системі бухгалтерського обліку (рис.1).

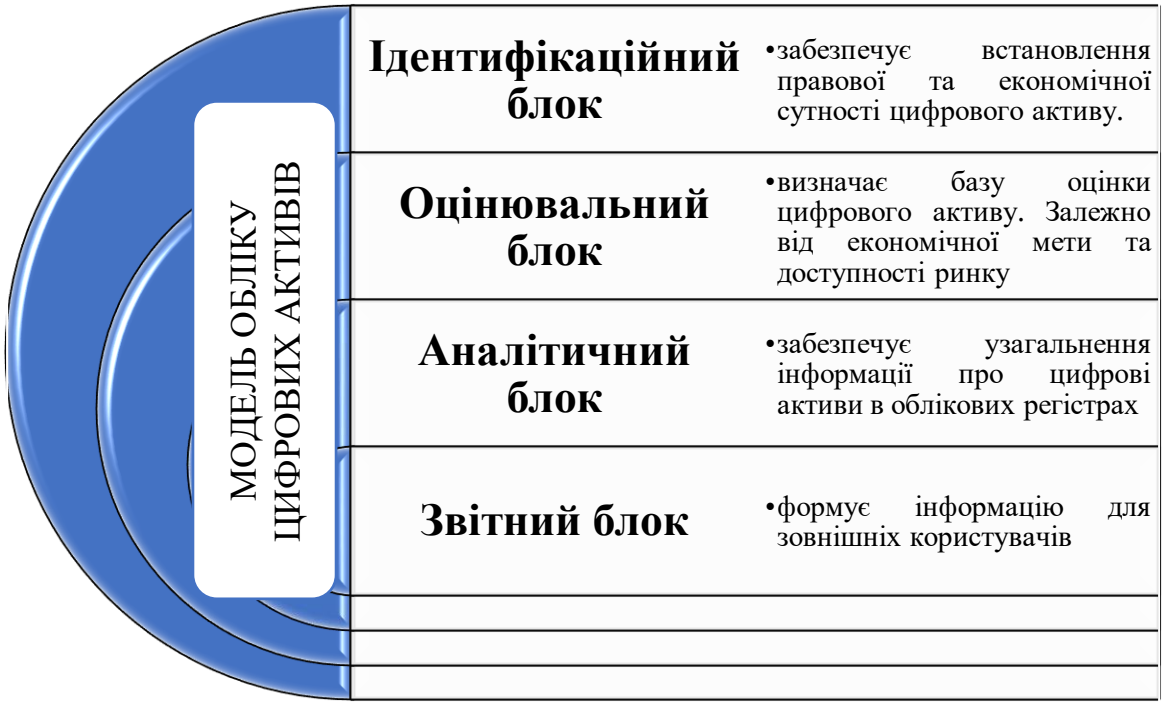

Рис.1. Модель обліку цифрових активів

Джерело: сформовано автором

Ідентифікаційний блок виступає фундаментальною складовою запропонованої моделі, оскільки саме на цьому етапі формується правова та економічна основа для подальшого відображення цифрового активу в системі бухгалтерського обліку. Його головною метою є визначення сутності активу, встановлення права власності та економічного змісту операцій, що з ним пов'язані. На цьому етапі підприємство має ідентифікувати: вид цифрового активу – криптовалюта (наприклад, Bitcoin, Ethereum), токен (утилітарний, інвестиційний або платіжний), NFT (невзаємозамінний токен), цифрове право (право на використання програмного забезпечення, онлайн-ресурсу тощо), вибір виду активу безпосередньо впливає на підхід до його визнання, оцінки та обліку; джерело походження – спосіб набуття активу: придбання за фіатні гроші або інші активи, створення власними силами (майнінг, розроблення програмного коду, генерація токенів), отримання в обмін або безоплатно. Кожен спосіб передбачає різні бухгалтерські наслідки та визначає первісну оцінку; функціональне призначення – мета використання цифрового активу: інвестиційна (для збереження або примноження капіталу), операційна (як засіб розрахунку або оплати товарів і послуг), облікова (як одиниця виміру або внутрішній інструмент облікової системи).

Ідентифікація цифрового активу має проводитися із застосуванням правових критеріїв (відповідність законодавству, реєстрація прав власності, наявність документального підтвердження) та економічних (здатність приносити

майбутні економічні вигоди, контроль підприємства над активом, можливість достовірної оцінки). Цей блок також включає класифікацію цифрових активів, що дає змогу структурувати їх за економічним змістом і місцем у балансі підприємства. Наприклад, криптовалюти можуть обліковуватись як запаси, нематеріальні активи або фінансові інструменти залежно від контексту використання.

Таким чином, ідентифікаційний блок створює базу для усіх наступних процедур – саме він визначає, якими методами оцінюватиметься цифровий актив, у яких облікових регістрах він відображатиметься, а також яким чином буде подано у фінансовій звітності.

Після етапу ідентифікації відбувається оцінювання цифрового активу, що полягає у визначенні його вартості для первісного визнання та подальшої переоцінки. У межах узагальненої моделі оцінювальний блок виконує функцію встановлення справедливої вартості цифрового активу, виходячи з його природи, ліквідності, доступності ринку та правового статусу.

Первісна оцінка цифрових активів може здійснюватися за фактичною собівартістю (у разі придбання або створення) або справедливою вартістю (якщо актив отримано безоплатно чи обміняно на інші активи). У подальшому, залежно від облікової політики підприємства, можливе застосування моделі переоцінки або обліку за собівартістю. З огляду на високу волатильність ринку цифрових активів, доцільним є регулярне коригування вартості до ринкових показників із відображенням результатів у складі фінансових результатів або іншого сукупного доходу.

Оцінювальний блок передбачає також визначення знецінення цифрових активів, якщо ринкова ціна суттєво знижується або виникають сумніви щодо можливості реалізації активу. Для цього застосовуються методи аналізу ринкових трендів, перевірки достовірності біржових котирувань, а також облікові процедури з формування резервів під можливі збитки.

Крім того, у межах оцінювального блоку формуються методичні підходи до документального підтвердження оцінки: скриншоти з криптобірж, підтвердження транзакцій у блокчейні, звіти незалежних оцінювачів тощо. Це сприяє підвищенню достовірності облікових даних і зменшує ризик суб’єктивності оцінок.

Аналітичний блок є логічним продовженням попередніх етапів і має на меті забезпечити систематизацію, узагальнення та аналіз інформації про цифрові активи для прийняття управлінських рішень. Основне завдання цього блоку полягає у створенні аналітичної бази даних, яка дозволяє оцінювати структуру, динаміку, прибутковість і ризики, пов’язані з цифровими активами.

У межах аналітичного блоку формується система аналітичних рахунків, що деталізують облік за видами цифрових активів, джерелами їх надходження, напрямами використання, місцем зберігання та відповідальними особами. Наприклад, аналітичний облік може включати субрахунки для окремих

криптовалют (Bitcoin, Ethereum тощо), токенів певних платформ, NFT або цифрових прав на програмні продукти.

Важливою складовою є використання сучасних інформаційних технологій, зокрема блокчейн-аналітики, смарт-контрактів та систем автоматизованого збору даних, що забезпечують прозорість та оперативність облікових операцій [17]. Аналітичний блок також охоплює оцінку інвестиційної привабливості цифрових активів, моніторинг змін ринкової вартості, аналіз ризиків, пов'язаних із волатильністю курсів і можливими правовими обмеженнями.

Завдяки функціонуванню аналітичного блоку підприємство отримує можливість формувати управлінську звітність, прогнозувати фінансові результати, оптимізувати портфель цифрових активів та своєчасно реагувати на зміни ринкового середовища. У такий спосіб забезпечується не лише облік, а й стратегічне управління цифровими активами як елементами фінансового капіталу підприємства.

Завершальним етапом функціонування моделі є звітний блок, який забезпечує узагальнення, відображення та розкриття інформації про цифрові активи у фінансовій та управлінській звітності. Його основне завдання – формування достовірної, повної та порівнянної інформації, що відповідає вимогам користувачів різних рівнів: інвесторів, власників, контролюючих органів та менеджменту. Звітний блок охоплює формування звітних показників щодо операцій з цифровими активами як для зацікавлених осіб (як внутрішніх, так і зовнішніх).

Оскільки міжнародні стандарти фінансової звітності поки не містять єдиного підходу до обліку цифрових активів, звітний блок передбачає гнучкість у виборі методології відображення таких операцій з урахуванням національних особливостей. Водночас забезпечується транспарентність та верифікованість даних, що особливо важливо для формування довіри інвесторів та забезпечення відповідності вимогам регуляторів.

Взаємодія між блоками моделі є циклічною і взаємопідсилюючою: результати ідентифікації визначають базу для оцінки; оцінювальні процедури формують інформаційний ресурс для аналітики; аналітична обробка забезпечує формування звітності, а звітні дані, у свою чергу, можуть бути використані для перегляду підходів до ідентифікації та оцінки. Такий підхід створює замкнений інформаційно-аналітичний контур, що сприяє підвищенню якості бухгалтерської інформації та ефективності управління цифровими активами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Цифровізація економіки зумовлює трансформацію системи бухгалтерського обліку, ключовим елементом якої є поява нових об'єктів - цифрових активів. Традиційна методологія, орієнтована на матеріальні ресурси, виявляється недостатньою для адекватного відображення економічної сутності цих активів.

Запропонована у статті модель обліку цифрових активів базується на принципах системності, прозорості та технологічної інтегрованості. Вона

дозволяє: узгодити економічну і технологічну природу цифрових активів; забезпечити адекватну оцінку та класифікацію за видами і функціями; підвищити аналітичність і достовірність облікової інформації; створити підґрунтя для гармонізації національних стандартів із міжнародними.

Важливим елементом моделі є інтеграція облікової системи з цифровими платформами. Використання технологій блокчейн дозволяє автоматизувати процес підтвердження транзакцій, мінімізувати ризик фальсифікації даних та підвищити достовірність звітності. Смарт-контракти можуть автоматично генерувати бухгалтерські записи на підставі виконаних умов угоди, що радикально змінює традиційну роль бухгалтера — від фіксації операцій до контролю за якістю даних.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці методичних рекомендацій щодо відображення операцій з цифровими активами у бухгалтерських регістрах, а також у створенні нормативної бази, що враховує їх специфічні ризики, волатильність і технологічну динаміку. Важливо також визначити місце цифрових активів у системі корпоративної звітності та оцінити їх вплив на фінансову стабільність підприємств у довгостроковій перспективі.

Фінансування. *Автор не отримував фінансування для цього дослідження.*

Конфлікт інтересів. *Автор заявляє, що не має конфлікту інтересів.*

Декларація використання ШІ. *Під час підготовки рукопису автор частково використовував інструмент штучного інтелекту ChatGPT для редагування тексту, перекладу, перевірки граматики. Усі результати, висновки та інтерпретації є виключно авторським внеском.*

Список використаних джерел

1. Tapscott D., Tapscott A. Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World. New York: Penguin Random House. 2016. 348 p.
2. Sarker J. Blockchain Technology in Accounting and Auditing: Benefits, Challenges, and Emerging Practices. *South Asian Research Journal of Business and Management*. 2025. № 7(6). P. 517-526. DOI: https://doi.org/10.36346/sarjbm.2025.v07i06.005
3. Attaran M., Gunasekaran A. *Blockchain Principles, Qualities, and Business Applications.* In: Applications of Blockchain Technology in Business. Springer Briefs in Operations Management. Springer, Cham. 2019. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-27798-7_3
4. Bonson E., Bednarova M. Blockchain and its implications for accounting and auditing. *Meditari Accountancy Research*. 2019. Vol. 5. P.725–740. DOI: https://doi.org/10.1108/MEDAR-11-2018-0406
5. Ярощук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 3-4. С. 28–44. DOI: https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.028.
6. Шот А.П., Андрусяк В.М., Яцко М.В. Вплив блокчейн технологій на трансформацію корпоративного бухгалтерського обліку. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2024. Вип. 42. С. 15-22. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.13887192.
7. Kanu D. H. Digital Currencies Financial Reporting and Auditing: A New Concern for Accounting Professionals in the Accounting Industry. International Journal of Economics, Business and Management Research. 2025. Vol. 9, No.01. P.311-351. DOI: 10.51505/IJEBMR.2025.9123

8. Jacob J. M., Loveth R. G. The future of digital assets and cryptocurrencies: Accounting standards and challenges. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/391327741_The_Future_of_Digital_Assets_and_Cryptocurrencies_Accounting_Standards_and_Challenges (дата звернення: 20.12.2025)
9. Derun I., Mysaka H. Digital assets in accounting: the concept formation and the further development trajectory. *Economic Annals-XXI*. 2022. Vol. 195(1-2). P.59-70. DOI: https://doi.org/10.21003/ea.V195-06
10. Панасюк В., Мужевич Н., Мельничук І. Бухгалтерський аспект визнання криптовалюти активом підприємства в умовах цифровізації економічного простору. *Галицький економічний вісник.* 2023. Том 81. № 2. С 49-57. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.049
11. Mpanza S. S., Rajaram R., Aboluwodi D. Accounting and tax treatment of cryptocurrencies: A systematic review. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2024. Vol. 28(6). P.1-9. URL: https://www.abacademies.org/articles/accounting-and-tax-treatment-of-cryptocurrencies-a-systematic-review-17202.html (дата звернення: 20.12.2025)
12. Семанюк В. З. Необхідність кардинальної зміни теорії обліку. *Облік і фінанси.* 2017. № 4(78). С. 75-80.
13. Accounting for and Disclosure of Crypto Assets. URL: https://fasb.org/Page/ShowPdf?path=ASU+2023-08.pdf (дата звернення: 22.12.2025)
14. ЄС підтримав закон про регулювання криптовалют. URL: https://news.dtkt.ua/society/economics/79232-jes-pidtrimav-zakon-pro-reguliuvannia-kriptovaliut (дата звернення: 22.12.2025)
15. Alsalmi N., Ullah S., Rafique M. Accounting for digital currencies. *Research in International Business and Finance.* 2023. Vol. 64. DOI: https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2023.101897
16. Мисака Г. В., Дерун І. А. Класифікація та оцінювання криптоактивів в концептуалізації бухгалтерського феномену цифрових активів. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 14. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-01
17. Semaniuk V., Shpak V., Papinko A. Estimation of the Information Efficiency of the Accounting System. *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT).* Deggendorf, Germany, 2021. P. 437–440. DOI: 10.1109/ACIT52158.2021.9548557

References

1. Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain revolution: How the technology behind Bitcoin is changing money, business, and the world.* New York, NY: Penguin Random House.
2. Sarker, J. (2025). Blockchain Technology in Accounting and Auditing: Benefits, Challenges, and Emerging Practices. *South Asian Research Journal of Business and Management*, 7(6), 517-526 DOI: https://doi.org/10.36346/sarjbm.2025.v07i06.005
3. Attaran, M., & Gunasekaran, A. (2019). Blockchain Principles, Qualities, and Business Applications. In: Applications of Blockchain Technology in Business. *Springer Briefs in Operations Management.* Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-27798-7_3
4. Bonson, E., & Bednarova, M. (2019). Blockchain and its implications for accounting and auditing. *Meditari Accountancy Research*, 27(5), 725–740. DOI: : https://doi.org/10.1108/MEDAR-11-2018-0406
5. Yaroshchuk, O., & Belova, I. (2020). Blockchain technology in accounting and auditing. *Institute of Accounting, Control and Analysis in the Globalization Conditions*, (3–4), 28–44. https://doi.org/10.35774/ibo2020.03.028 [in Ukrainian].
6. Shot, A. P., Andrusiak, V. M., & Yatsko, M. V. (2024). The impact of blockchain technologies on the transformation of corporate accounting. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, (42), 15–22. https://doi.org/10.5281/zenodo.13887192 [in Ukrainian].

7. Kanu, D. H. (2025). Digital currencies financial reporting and auditing: A new concern for accounting professionals in the accounting industry. *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 1, 311–351. 10.51505/IJEBMR.2025.9123
8. Jacob, J. M., & Loveth, R. G. (2025). The future of digital assets and cryptocurrencies: Accounting standards and challenges. https://www.researchgate.net/publication/391327741_The_Future_of_Digital_Assets_and_Cryptocurrencies_Accounting_Standards_and_Challenges
9. Derun, I., & Mysaka, H. (2022). Digital assets in accounting: the concept formation and the further development trajectory. *Economic Annals-XXI*, 195(1–2), 59–70. https://doi.org/10.21003/ea.V195-06
10. Panasiuk, V., Muzhevych, N., & Melnychuk, I. (2023). Accounting aspect of cryptocurrency recognition as an enterprise asset in the conditions of digitalization of the economic space. *Halytskyi Economic Bulletin*, 81(2), 49–57. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.049 [in Ukrainian].
11. Mpanza, S. S., Rajaram, R., & Aboluwodi, D. (2024). Accounting and tax treatment of cryptocurrencies: A systematic review. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 28(6), 1–9. https://www.abacademies.org/articles/accounting-and-tax-treatment-of-cryptocurrencies-a-systematic-review-17202.html
12. Semanjuk, V. Z. (2017). The need for a radical change in accounting theory. *Accounting and Finance*, 4(78), 75–80. [in Ukrainian].
13. Financial Accounting Standards Board (FASB). (2023). Accounting for and disclosure of crypto assets (ASU 2023-08). https://fasb.org/Page/ShowPdf?path=ASU+2023-08.pdf
14. The EU supported the law on cryptocurrency regulation. (2025). https://news.dtkt.ua/society/economics/79232-jes-pidtrimav-zakon-pro-reguliuvannia-kriptovaliut [in Ukrainian].
15. Alsalmi, N., Ullah, S., & Rafique, M. (2023). Accounting for digital currencies. *Research in International Business and Finance*, (64). https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2023.101897 [in Ukrainian].
16. Mysaka, H. V., & Derun, I. A. (2024). Classification and valuation of crypto assets in the conceptualization of the accounting phenomenon of digital assets. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, (14). https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-14-09-01 [in Ukrainian].
17. Semaniuk, V., Shpak, V., & Papinko, A. (2021). Estimation of the Information Efficiency of the Accounting System. *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 437–440. https://doi.org/10.1109/ACIT52158.2021.9548557

Отримано:	*08.01.2026*	*Beérkezett:*	*2026.01.08*	*Received:*	*08.01.2026*
Прийнято до друку:	*14.02.2026*	*Elfogadva:*	*2026.02.14*	*Accepted:*	*14.02.2026*
Опубліковано:	*31.03.2026*	*Megjelent:*	*2026.03.31*	*Published:*	*31.03.2026*